

Welzijns- en Gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad, 2006

Het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn publiceert een Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad. Aan dit boek werkten drie universitaire ploegen mee (ULB, VUB, KULeuven), gecoördineerd door het Observatorium.

53 uitgebreid becommentarieerde kaarten geven een ruimtelijk beeld van verschillende demografische, sociale, economische en gezondheidskenmerken van de Brusselse bevolking en van haar woonomgeving (huisvesting, groene ruimte, lawaai ...).

Een fragmentaire visie op Brussel overstijgen

De sociale realiteit is complex. Om haar te begrijpen en om erop in te grijpen heeft men de neiging haar in deeltjes te snijden. Maar door kennis, politieke bevoegdheden en interventies te versnipperen, wordt een globale visie op de realiteit onmogelijk.

Hoe kan de complexiteit verduidelijkt worden zonder overdreven vereenvoudiging? Deze uitdaging wil het Observatorium aangaan. De atlas gaat verder dan een eenvoudige beschrijving van verschillende buurtkenmerken afzonderlijk. Dankzij het samenbrengen van verschillende kaarten, het opstellen van buurttypologieën en het verduidelijken van de interactie tussen verschillende behandelde domeinen, krijgt men een beter zicht op de Brusselse realiteit in haar ware complexiteit.

De segmentering van de Brusselse ruimte blijft vastgeroest

Het Observatorium publiceerde in 2002 al een dossier (Kansarmoede en achtergestelde buurten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2002) met heel wat kaarten over de socio-economische structuur van het Gewest op basis van de volkstelling van 1991. De recentere gegevens (2001) in deze atlas tonen dat de structuur weinig veranderd is. De auteurs analyseren de redenen voor deze ruimtelijke inertie, maar tonen ook de mechanismen – hoofdzakelijk belangrijke interventies op de woningmarkt – die de segmentering van de Brusselse ruimte toch veranderen.

Doorheen de atlas wordt bijvoorbeeld duidelijk hoe de socio-economische segmentatie van de Brusselse ruimte tot stand kwam en in stand wordt gehouden doorheen de geschiedenis, hoe verhuisbewegingen de bevolkingssamenstelling in het Gewest en in de verschillende buurten beïnvloeden, hoe aspecten als opleidingsniveau of bevolkingssamenstelling (nationaliteit, leeftijd, geslacht) de ruimtelijke ongelijkheid van de werkloosheid kunnen verklaren, ...

De ruimtelijke verschillen inzake gezondheid begrijpen

Diepgaande analyses over het verband tussen verschillende kenmerken van de buurtbevolking (leeftijd, geslacht, huishoudenstype, opleidingsniveau, huisvesting, nationaliteit, beroepsactiviteit, ...) en de ervaren gezondheid tonen dat de grote verschillen inzake gezondheid tussen de Brusselse buurten voornamelijk verbonden zijn met de leeftijdsstructuur en de socio-economische situatie van de bewoners van de buurten. Deze gezondheidsongelijkheden tussen de buurten blijven bestaan tengevolge van complexe mechanismen, waarbij de selectieve toegang tot de huisvesting een belangrijk element is.

Ontdek meerdere realiteiten achter schijnbaar eenvoudige cijfers

Zoals alle grote steden telt ook Brussel veel alleenstaanden. De helft van de Brusselse huishoudens bestaat uit één persoon. Maar de alleenstaanden vormen een alles behalve homogene groep. In sommige buurten zijn de alleenstaanden vooral hooggeschoolde, jongvolwassen vrijgezellen in het begin van hun beroepsloopbaan, in andere vooral ouderen.

Een ander voorbeeld: 46 % van de Brusselaars is van niet-Belgische origine (huidige of vorige nationaliteit). Dit gegeven dekt zeer verschillende realiteiten: in sommige zones zijn de niet-Belgen vooral arbeidsmigranten van de jaren 70 en 80, in andere gaat het hoofdzakelijk om Europese ambtenaren of internationale kaders, in nog andere zones gaat het hoofdzakelijk over studenten uit ontwikkelingslanden ... Niet enkel de ruimtelijke spreiding is erg divers, ook de leeftijdsstructuur en de huishoudenssamenstelling verschillen; de oudere bevolking is overwegend van Belgische origine, samenlevingspatronen als ongehuwd samenwonen, éénoudergezinnen of ouderen in bejaardentehuizen zijn erg verschillend voor de verschillende groepen, ...

De werkloosheidsgraad varieert sterk naargelang het opleidingsniveau. Daarnaast stellen we grote verschillen vast naargelang de woonplaats: 20 % van de Brusselaars met een diploma van het algemeen secundair onderwijs is werkloos, in de achtergestelde buurten is dit 35 % en in de rest van het Gewest 18 %.

In het Brussels Gewest is 10 % van de vrouwen tussen 18 en 39 jaar alleenstaande moeder, maar in bepaalde sociale woningbuurten gaat het om meer dan één vrouw op drie.

Een nuttig instrument voor heel wat actoren

Zoals de andere documenten van het Observatorium, moet de Welzijns- en gezondheidsatlas ondersteuning bieden voor diegenen die het lokale en regionale beleid bepalen. Het gaat niet om een klassificatie van bijvoorbeeld arme en rijke buurten (ook al bevinden een aantal buurten zich systematisch in de minst (of meest) gunstige situatie inzake inkomen, gezondheid, tewerkstelling, ...). De verschillende kenmerken van de buurten zijn op zich niet negatief of positief. Om het beleid en tussenkomsten beter te oriënteren is het wel essentieel de verschillende kenmerken te kennen.

De *lokale en regionale beleidsmakers* krijgen degelijke informatie om hun beleid te oriënteren.

Actoren op het terrein krijgen een instrument om het terrein waarop ze werken en de kenmerken van de bevolking waarmee ze werken, beter te leren kennen.

Wetenschappers met interesse voor het Brussels Gewest vinden heel wat informatie die kan helpen om hun onderzoeksresultaten te verduidelijken.

Meer info:

www.observatbru.be – Truus Roesems 02/552 01 57 – Myriam De Spiegelaere 02/552 01 45